

Motion till riksdagen 2009/10:Fi272

av Yvonne Andersson (kd)

Tillsyn över mobillåneföretagens verksamhet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Finansinspektionen bör få utöva tillsyn över mobillåneföretagens verksamhet.

Motivering

Sms-lån är en förhållandevis ny företeelse på den svenska marknaden. Lånen gör det möjligt för låntagaren att via mobiltelefon eller Internet snabbt få det lånade beloppet, ofta inom en kvart. Genomsnittslånet ligger på 2 000 till 3 000 kronor.

Sms-lånen är populära, särskilt bland ungdomar. För många framstår sms-lånen som ett enkelt sätt att låna pengar. Det enda man behöver göra är att skicka ett sms, och sen finns pengarna på kontot. Undersökningar visar att 37 procent av dem som tagit sms-lån använder dem till kläder, elektronik eller andra prylar. 29 procent använder pengarna till att betala löpande räkningar, som till exempel hyran. Hela 16 procent tar sms-lån för att betala av på andra lån.

Sms-lånen har en kort löptid. Lånet måste betalas tillbaka inom en månad. Och den höga utlåningsavgiften förvandlar fort den lilla skulden till en stor och ibland omöjlig skuld. Ett sms-lån på 3 000 kronor kan kosta 600 kronor, vilket ger en effektiv ränta på närmare 800 procent. I en vanlig bank brukar ett lån på 3 000 kronor kosta omkring 20 kronor i månaden.

Under första halvåret 2009 registrerades över 23 000 ansökningar om obetalda skulder för sms-lån i kronofogdens register. Det är en ökning med 35 procent jämfört med samma period förra året. Den största ökningen ses numera bland äldre i åldergrupperna 36–65 år. Där har de obetalda sms-skulderna ökat med hela 46 procent.

Fel! Okänt namn på

I åldersgruppen 56–65 år var ökningen det senaste halvåret dryga 120 procent av obetalda skulder för sms-lån. Unga brukar vara de som snabbast tar till sig nya företeelser och trender. Nu verkar vanan spridas uppåt i åldrarna. Till skillnad mot de yngre åldersgrupperna är det fler kvinnor än män som inte kan betala sitt sms-lån bland de äldre.

För den som hamnar hos kronofogden och får en betalningsanmärkning får det stora konsekvenser. Under tre års tid går det bland annat inte att skriva hyreskontrakt, skaffa telefon eller bankkort. Man är hänvisad till att betala räkningar på det lokala bankkontoret eller via lantbrevbäraren, vilket kostar pengar för man får inget privatgiro. Ett sms som tar en minut att skriva kan alltså resultera i flera års ekonomiska problem.

Sms-lånen i sig behöver inte vara något negativt. Med sms-lån finns möjlighet att låna precis det man behöver. Om man gått in på ett bankkontor och försökt låna en mindre summa pengar hade det inte gått. Bankerna vill låna ut större belopp, från 10 000 kronor och uppåt. För mindre summor har man varit hänvisad till pantbanker eller liknande. Sms-lånen fyller en funktion på marknaden som ett komplement till bankernas traditionella låneprodukter.

Men som det är nu utnyttjar mobillåneföretagen många gånger människors längtan efter pengar. Många mobillåneföretag för en ansvarslös utlåningspolitik där tidigare betalningsanmärkningar inte ses som ett hinder. Ofta genomförs inte ens kreditupplysningar på låntagarna och det sätter tidigare skuldsatta människor i en utsatt situation. Statistik visar att av de ärenden om sms-lån som kommit in till kronofogden handlar det i stor del av fallen om personer som redan finns i kronofogdens register. Med gällande lagstiftning behöver verksamma mobillåneföretag endast registrera verksamheten hos Finansinspektionen. De behöver inget tillstånd från Finansinspektionen. Det innebär att Finansinspektionens möjligheter att ingripa mot företagen är begränsade.

Detta måste det bli ändring på. Om tillståndsplikt krävdes skulle Finansinspektionen få möjlighet att godkänna mobillåneföretaget som ska driva den tillståndspliktiga verksamheten. Om företaget missköter sig skulle Finansinspektionen ha möjlighet att ingripa om företaget inte följer reglerna för tillståndet.

Det behöver även införas en 24-timmars väntetid innan snabbblån betalas ut, förbjuda vilseledande prissättning, begränsa dröjsmålsräntan under indrivning och inrätta saneringslån. En annan viktig fråga är att privatekonomi bör ingå som en del av undervisningen i skolan. Undervisningen ska förmedla kunskaper om att spara, låna, försäkra och investera.

Oseriösa företag måste stoppas och vi måste erbjuda större trygghet för konsumenterna. Alltför många människor har redan fastnat i lånefällan. En förändring måste till och det snabbt. Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 24 september 2009

Yvonne Andersson (kd)